

γους των Συμβούλων, οι Σύμβουλοι δὲ θὰ μιλούσανε τόσο, γιατί δὲν ξελαρυγγιάζεται κανένας όταν ξέρει πὼς τὰ λόγια του θὰ πάνε πούφι! καὶ δὲ θὰν τὰ θαμάσει ὁ κόσμος.

Ὁ Δήμαρχός μας θὰναι ἐνθουσιασμένος πού ἀπόχτησε τόσοις συνεργάτες ῥήτορες, μὰ κα' ἡμεῖς οἱ ψηφοφόροι του δὲν πᾶμε πίσω, ἀφού ἀπὸ τὰ πραχτικά του Συμβουλίου μαθαίνουμε τόσα νόστιμα πράματα.

Νὰ λ. χ. στὴ συνεδρίαση τῆς Τρίτης ἔγινε τὸ νοστιμώτατο αὐτὸ ἐπεισόδιο πού δὲ θὰν τὸ μαθαίναμε ἀ δὲ δημοσιεύανε τὰ πραχτικά οἱ ἡμεριδές. Ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου κ. Βουρνάζος ἐπρότεινε κάτι γιὰ τὸ φτσιατρεῖο. Ὁ σύμβουλος κ. Ἡλιόπουλος ἐπρότεινε τὸ ἀντίθετο. Ψηφίζεται ἡ πρόταση τοῦ κ. Βουρνάζου καὶ δὲ γίνεται δεχτή. Ψηφίζεται ἡ πρόταση τοῦ κ. Ἡλιόπουλου, τὸ ἴδιο.

Τότε σηκώνεται ὁ κ. Βουρνάζος καὶ λέει:

— Ἀφού κα' οἱ δύο πρότασες μαυριστήκανε, πᾶει νὰ πεῖ πὼς ἔγινε δεχτή ἡ δική μου!

Μ' αὐτὴ τὴ πρωτόφαντη λογική ὁ κ. Βουρνάζος ἀπόχτησε τὰ προσόντα νὰ γίνε καὶ πρόεδρος τῆς Βουλῆς. Ψέματα;

ΣΚΟΛΙΑΖΕΤΑΙ

ἀκόμα στὶς Ἀθηναίικες ἡμεριδές ὁ λόγος τοῦ Πρίγκηπα, ἀλλοῦ καλὰ καὶ ἀλλοῦ κακὰ. Καλὰ σχολιάζεται ἀπὸ τὶς λιγώτερες, γιατί λιγώτερες εἶναι καὶ ὅσες δὲν παραδέχονται γιὰ ἀριστουργήματα πολιτικῆς καὶ διπλωματικῆς μυαλοσύνης ἐκεῖνα πού γίνονται καὶ κάτου σήμερα. Καὶ κακὰ ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες πού φαντάζονται πὼς ἡ Εὐρώπη πρέπει νὰ παίρνει διαταγὰς ἀπὸ τὸ Θέρισσο.

Σκοτώθηκε ἕνας Κρητικὸς χωροφύλακας κα' ἐσκοτώθηκε πολεμῶντας τοὺς ἀδερφοὺς του ἐπαναστάτες. Κ' ἔπρεπε γι' αὐτὸ νὰ καταδεχτεῖ νὰ βγάλει λόγο στὸ σκοτωμένο χωροφύλακα ὁ Πρίγκηπας; Μὴ χειρότερα! Τί θὰ ἰδοῦμε ἀκόμα!

Γράφουν καὶ ἄλλα, καὶ ὅλο γράφουν. Νὰ καταδεχτεῖ ὁ Πρίγκηπας (δὲν ξέρουμε γιατί νὰ καταδεχτεῖ καὶ ὄχι νὰ θελήσει) νὰ βγάλει λόγο σ' ἕνα σκοτωμένο χωροφύλακα δὲν εἶναι ἀπὸ τὰ μικρὰ καὶ ἀσήμαντα πράματα πού μπορεῖ νὰν τὰ περιφρονῆσει μεθαύριο ἡ ἱστορία καὶ νὰ μὴν τὰ γράψει με χρυσὰ γράμματα. Δὲ θὰ πεῖ μεθαύριο ἡ ἱστορία, ὦ Ἀθηναῖοι Ταρταρίνοι, πὼς καταδέχτηκε ὁ Πρίγκηπας, ἀλλὰ

τοῦ Μενέλαου τὸν πόνο, τοῦ Κάλχα τὸ μυστικὸν ἐνθουσιασμό τῆς ἠρησκείας, τῶν σκλάβων, πούφερναν ἀγκαλιὰ τὴν βασιλοπούλα, τὸ σάστιμα, τὸ σπλάγχνος, τὸ θυμασμο, καὶ στῆς ἴδιας τῆς Ἰφιγένειας τὴ μορφή καὶ τὴ στάση τὴν ἀπελπισιά, — ἔπειτα ἐσκέπασε τὸ πρόσωπο τοῦ Ἀγαμέμνονα, γιὰ νὰ δώσει ἑλιφτερον ἀέρα στὴ φαντασία, ἔχφραζοντας ἔτσι περισσότερα παρὰ ὅ,τι ἐζωγράφιζε. Οὔτε ἀρμόζε, οὔτε ἐμποροῦσε ὁ Ἀπελλῆς νὰ μεταχειριστεῖ γιὰ τὸν Προμηθεῖα τοῦ παρόμοια μέσα. Τὸ πρόσωπο τοῦ Τιτᾶνα ἔπρεπε νὰ παρασταθεῖ σ' ὅλο του τὸ μεγαλεῖο, στὸν ἀνώτατον πόνο τοῦ αἰώνιου ψυχομαχημοῦ, πού δὲν ἐλπίζει οὔτε θάνατο.

Κ' ἐσυλλογιότου ὁ Ἀπελλῆς με κατάνυξη.

Ἐάφως τὸ Δαιμόνιο τῆς τέχνης ἐμίλησε στὴν καρδιά του. Εἶδε με τὸ νού του τὸν πίνακα καμωμένον, μεγαλόπρεπον, πανώρηον, ἕνα δεύτερο δράμα τοῦ μεγαλόστομου Δίσκυλου ζωγραφισμένο. Τὸ μάτι του ἔφεξε, ἡ καρδιά του ἀνταρριάστηκε στὸ μεγάλο του στήθι, καὶ εἶπε με πρᾶπονο τοῦ τυραγνισμένου σκλάβου: — Ἀσοῦ χαρίζω τὴν ἀθάνατη ζωὴ τῆς τέχνης: ἀλλὰ πρέπει νὰ σε σκοτώσω.

Καὶ ὁ Διουσοδωρος ἀπολογήθηκε ἀπὸ τὸ γκρεμοῦ του με βραχὴ φωνή καὶ με κατάκαρδο μῖσος: — «Τὸ ξέρω. Γιατί μ' ἔδωκε σ' ἐσένα ὁ Περδίκκας;

πὼς θυμώθηκε βγάζοντας λόγο σ' ἕνα ταπεινὸ χωροφύλακα πού σκοτώθηκε ἐκπληρώνοντας τὸ καθήκον του.

ΤΡΕΙΣ

Ἐγγλέζοι ναῦτες τὴν περασμένη Κυριακὴ στὸ Στάδιο, με τὶς κόκκινες ζακέτες τρις, σὰν παπαροῦνες ἀνάμεσα στὸν τόσο κόσμο, στεκόντουσαν σὲ προσῆχη δλόρθοι καὶ ἀκίνητοι, σὰν κολῶνες, χαιρετῶντας στρατιωτικά, ἀπὸ τὴ στιγμή πού κατέβηκε ἡ Βασίλισσά τους ἀπὸ τὴν ἀμαξά ἴσα με τὴ στιγμή πού πῆγε κα' ἐκάθησε στὸ βασιλικὸ θρονὶ πλάι τοῦ Βασιλιά μας.

Τοὺς πρόσεξε ἡ Βασίλισσά τους ἀνάμεσα σὲ τόσο κόσμο; Μπορεῖ καὶ ὄχι. Τοὺς ξεχώρισε ὁμοῦ καὶ τοὺς πρόσεξε ὁ ἄλλος κόσμος, καὶ ὅσοι θελήσανε νὰ σκεφτοῦνε λίγο θὰ βρῆκανε γιὰ ποιὸ λόγο ἡ Ἀγγλία εἶναι μεγάλο ἔθνος.

Μὲ τέτιους πειθαρχικοὺς στρατιῶτες κάθε ἔθνος γίνεται μεγάλο καὶ δοξάζεται.

Η ΓΙΑΚΟΥΜΙΝΑ

λοιπὸν δὲν ἐγέννησε. Αἶ, κα' ἔπειτα; Πρέπει νὰ καταδιωχτεῖ γι' αὐτὸ ἀπὸ τὴν Εἰσαγγελία; Καὶ φάρσα νάναι, χαρὰ σ' ἐκεῖνους πού καταφέρανε μὴ γριούλα ὀδοντάρα νὰν τὸ πιστέψει πὼς ἔκανε παιδὶ καὶ νὰ κάνει καὶ τὸν κόσμο νὰ πιστέψει στὸ θάμα.

Καὶ τὸ κάτου κάτου, κάτι γέννησε ἡ Γιακουμίνα, ἀδιάφορο ἀ δὲν εἶναι παιδὶ αὐτὸ πού γέννησε, ἀφού γέννησε τόσες χιλιάδες χρονογραφήματα στὶς Ἀθηναίικες ἡμεριδές σὰ νᾶταν κουνέλα.

Τὴν κάνανε, λέει, ἀνάγνωσμα οἱ ἡμεριδές. Ἀς βαστούσε λίγο ἀκόμα αὐτὴ ἡ φάρσα καὶ θὰν τὴν παραλαβαίνανε οἱ δραματογράφοι μας νὰν τὴν κάνουν τραγωδία γιὰ τὸ Λασσάνειο. Ὁ Κουρούπης, μαθαίνουμε, ξεσκουριάζε τὶς πέννες του γι' αὐτὴ τὴ δουλειὰ καὶ ὁ Ἀμπελάς ἐσέλωνε τὸν Πήγασσὸ του. Τέτιο θέμα οὔτε στὴ Βυζαντινὴ ἱστορία θὰν τὸ βρῆσανε.

ΜΙΑ

πολὺ ὀμορφη κρίση τοῦ φίλου Στέφανου Ξενόπουλου γιὰ τὴν καλλιτεχνικὴ ἔκθεση τοῦ «Παρνασοῦ» διαβάσαμε στὴν «Ἔστια» τῆς Τετράτης. Ὁ Ξενόπουλος μὰς ἀπόδειξε πὼς ἡ ἔκθεση αὐτὴ εἶναι κακο-

τεχνικὴ καὶ πὼς οἱ καλλιτέχνες μας περισσότερο φροντίζουνε γιὰ τὴν ἀνατομία τοῦ κορμιοῦ, μὴ λογαριάζοντας καθόλου τὴν ἀνατομία τῆς ψυχῆς» πού εἶναι καὶ τὸ κυριώτερο γνώρισμα κάθε ἀληθινὸ καλλιτέχνη.

Γιὰ ἕνα μοναχὰ λυπηθήκαμε, πού ὁ Στεφανῆς σὰ γελοιογράφος πού εἶναι, δὲ μὰς τὴ σκάρωσε τὴν κρίση του γελοιογραφικὰ, μὰ τὸ πῆρε τὸ πρᾶμα ἔτσι σοβαρὰ, ἴσως γιὰ νὰ μὴ δυσανεστῆσει τὸν ἀδερφό του Γρηγόριο πού εἶναι σοβαρὸς κριτικὸς.

Δὲ θέλουμε μ' αὐτὸ νὰ πούμε πὼς ἡ κρίση τοῦ Στεφανῆ δὲν εἶναι σοβαρὴ. Κάθε ἄλλο. Σοβαρὴ καὶ σοβαρώτατη. Μὰ ὅπως μὰς τὰ παρουσιάζει τὰ ἐκθέματα, φαίνονται σὰ νὰ μὴν τὰ γέννησε μὰ σὰ νὰν τὰπόρηξε ἡ Τέχνη, καὶ γι' αὐτὸ μποροῦσε νὰ μὰς τὰ παρουσιάσει σὲ μὴν αὐτὸ σερὰ καρρικατοῦρες συνταφιασμένες με τὰ κατάλληλα νοστιμώλογα.

Η ΕΛΕΝΗ

Καὶ πού δὲν ἐβλεπε ἀγάπης δάφνης! Καὶ πού δὲν ἀκουε λατρείας ὕμνους μεθυσμένους στὴ μαγεῦτρα τὴ ζωὴ!

Πέρα—οἱ ψαροπούλες, τὰ λατίνια, οἱ ψάθες καὶ τὰ μπρατσισιερὰ καὶ τὰ κάτασπρα παννιά τους, στὶς στεριές σιμὰ ἢ στάνοιχτά, στὸ πῆλαγο, ἀφίναν πίσω τους τὸνα νησάκι καὶ ἔπιαναν τᾶλλο.

Κοντὰ—στὴ γύρω σου ξερά, μὴ δροσοπράσινη ὀμορφιὰ χαίδευε τὰ βουνάκια τοῦ νησιοῦ μας.

Ἐνας σωρὸς βράχοι, κορνεζωμένοι ἀπὸ πράσινες χαμηλές φυτρωσιές ριζωμένες στὸ λίγο χῶμα πού τοῦ χειμῶνα τὰ νερά ἔφεραν κα' ἔρριζαν στὴν κάθε σκισμάδα, στὴν κάθε ρωγμῆ, — νὰ ἡ φτωχικὴ εἰκόνα τοῦ νησιοῦ μας.

Μερικὰ σπουργιτάκια πού γύρευαν δέντρο γιὰ νὰ ξεκουραστοῦν πηδοῦσαν ἀπὸ πέτρα σὲ πέτρα.

Ἐγὼ τραβοῦσα μόνος τὸ δρόμο πού θὰ μ' ἔφερανε στὸ παλιόκαστρο. Ἦταν θαρρῶ μῆνας Μάρτης.

Σὲ λίγην ὥρα ἦμουν κλεισμένος στὸ ρημοκκησάκι τῆς Ἁγίας Μαρίας, με τὴν Ἐλένη μαζύ, πού πριν ἀπὸ μένα μίαν ὥρα ἦρθε νὰ θυμιάση καὶ ν' ἀνάψη τὰ καντήλια, γιατί τόχε ταξιμῖο.

Κ' ἐκεῖ; Τί στιγμές ἀξέχαστες! Ἐκεῖ γονατισμένοι ταπεινὰ μπροστὰ στὴν εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης κάναμε τὸν ὄρκο τῆς ἀγάπης μας. Φιλήσαμε

πριν τὸν ἐλεφτερώσεις;»

Καὶ ὁ Ἀπελλῆς πού ἐμελετοῦσε τὴν στιγμήν ἐκείνην τὴν ψυχὴ τοῦ καταδικασμένου ἐτράβηξε τὰ χέρια του με βία καὶ τῆς εἶπε με σοβαρότητα: — «Ἐσυχία!» Κ' ἐκοίταζε με πόθο τὸ Διονυσόδωρο, πού ἔκακοῦθησε τὲς φωνές του.

Ἡ Καμπάσπη εἶχε πέσει κατὰ γῆς κα' ἔκρουθε τὸ πρόσωπο μέσα στὰ χέρια. Καὶ τέλος ὁ Ἀπελλῆς ἐδιτάταζε τοὺς δούλους νὰ λύσουν τὸν ἀδερφό της, κα' ἡ ἰλιπὶδα ἐξανάρφειζε στὴν καρδιά της ἐσηκώθηκε γελοκλαλοντας καὶ ἀγκάλιασε τὸ ζωγράφο, ἐνῶ οἱ δούλοι ἐπακίοναν τὸ Διονυσόδωρο δειλιασμένον ὄξω.

«Ἀπελλῆ» εἶπε «ἔφερα τὰ ρούχα· μούταξες τὴ λεφεριὰ του».

Τότες στὴν καρδιά τοῦ τεχνίτη, πού δὲν τὴν ἐκοίταζε, ἡ τέχνη ἐπάλεψε με τὴν ἀγάπη καὶ με τὸ σπλάγχνος. Ἐνόησε ὁ ἴδιος τὸ μεγάλο ἐγκλημα, πού ἐμελετοῦσε, τὸ μέγανον καῦμὸ πού ἐτοίμαζε τῆς τρυφερῆς Καμπάσπης, ὄρολογήθηκε καὶ ὅλας τὰριστοῦργημα, τὴν ἀθανασία, τὴν πρωτόφαντην ὠραιότητα τοῦ Τιτανικοῦ κορμιοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ στόμα του ἀθήλητα ἐβγήκαν τοῦτα τὰ λόγια: — Κοίτα, εἶνε ἀκάμωτος ἀκόμα, ἀλλὰ βλέπε πὼς λάμπει ὁ Προμηθεὶας μου· αὔριο ἐλεφτερώνεται, ὁμοῦ τὴν αὔγη

Ἦμουν καταδικασμένος νὰ τυμπανιστῶ, όταν μ' ἐγύρεψαν γιὰ τὸ καταραμένο σπῆτι σου, κα' ἐνόησα τότες τὴν τύχη μου, ἀπάνθρωπε. Ὡ Θῆβα, ὦ Ἐλλάδα, πᾶει ἡ ὕστερή σου ἐλπίδα.

«Δὲ λὲς ἀλήθεια» τοῦ ἀπάντησε ὁ Ἀπελλῆς «κοίτα!» Καὶ τὰ μάτια τοῦ Διονυσόδωρου ἔπεσαν ἀπάνου στὴν ἀκέφαλην εἰκόνα, πούδειχνε καὶ ἀκάμωτη ἀδιήγητο μεγαλεῖο· θιαμάζοντας ὁ ἴδιος τὸν ἔαφτό του εἶπε διακρῶντας:

«Ἀληθινὰ τέτιος εἶμαι;»

«Ναί, δύστυχε» ἀποκρίθηκε ὁ Ἀπελλῆς ἀναστενάζοντας. Κι' ὁ σκλάβος ἐβάρθηκε τώρα νὰ φωνάζει τρελλὸς στὴν ἀπελπισιά του. Τὰ μαλλιά του ἦταν ὀρθωμένα, τὸ μάτι του κόκκινο, τὸ στήθι του φουσκωμένο καὶ ἀπὸ τὰ χεῖλια του ἔβγαλαιαν κάπου, κάπου, λόγια μεγάλα καὶ ἀσυνάρτητα: «Θῆβα, Ἐλλάδα, λεφεριὰ, ἀποστασία» σὰν οἱ ὕστερες λέξεις τῶν στοχασμῶν πού ἀνακάτοναν τὰ σπλάγχνα του, καὶ ἀνασασμοὶ καὶ βόγγοι καὶ παράπονα.

Κι' ὡς τόσο εἶχε ἔρθει τὸ σούρουπο, καὶ ἡ Καμπάσπη ἐγύρισε στοῦ ζωγράφου καὶ ἀκούοντας τὲς φωνές τοῦ Διονυσόδωρου ἐμπῆκε τρομασμένη στὰργαστῆρι καὶ βλέποντας τὸ τεράστιο θέαμα ἔπεσε κλαίοντας στὰ γόνατα πιάνοντας τὰ χέρια τοῦ ἐξουσιαστῆ της, κα' ἔλεγε: — «Θὰ μοῦ τὸν σκοτώσεις

πρώτα την αγία εικόνα κ' ύστερα φιληθήκαμε. Κ' οί δυο τρέμαμε σαν τὸ φύλλο πού τὸ φυσᾶ τοῦ νυχτοπουιέντη ἢ πνοῆ.

Τὸ θαμπὸ φῶς τῶν καντηλιῶν, πού τὰ εἶχεν ἀνάψει πρὶν πάγω ἀκόμη, κ' οί λίγες ἀχτίδες πού χῶθηκαν ἀπὸ τὸ μονόφυλλο παραθυράκι, μ' ἔκαναν νὰ ξεχωρίσω στὰ μεγάλα ἐκείνα μάτια τῆς—ὦ! τὰ μάτι τῆς!—κᾶτι χοντρά δάκρυα. Νὰ σὲς πῶ, φοβήθηκα. Καὶ τὸ μυστήριο τῆς σωπασιᾶς ἐκείνης πού μὰς περικύκλωνε μ' ἔκανε νὰ φοβηθῶ πὺ πολὺ.

—Τί ἔχεις δά; τὴν ἐρώτησα τρομασμένος. Γιατί κλαῖς, Ἐλένη;

Στὴν ἀρχὴ δὲ μοῦπε τίποτα, μόνο μ' εἴλεπε κατὰμματα. Ὅστερ' ἔμα με εἶδε ν' ἀνησυχῶ

—Νὰ γιατί σ' ἀγαπῶ πολὺ-πολὺ, μοῦ λέγει δειλὰ δειλὰ.

Κι' ἀρχισ' εὐθύς νὰ χαμογελᾷ τὸ δακρυοθρεγμένο προσωπάκι τῆς, πού λὲς κ' ἐμοιαζε σαν ἀνοϊξιάτικο τριαντάφυλλο γεμᾶτο στάλες νυχτερινῆς δροσιᾶς.

«Ὅστερ' ἀπὸ λίγα λεπτά κατέβαινε τὸ δρόμο πού τραβᾷ γιὰ τὴν πολιτεία. Ἐγὼ—πού δὲν ἦταν πρῆπο γιὰ τὰ μάτια τοῦ κόσμου νὰ καταΐθω μαζὺ τῆς—τὴν εἴλεπα ἀπ' τὸ παραθυράκι τοῦ ρημοκλησιῶ νὰ μοῦ φεύγη σὰ φτερωτὴ ἐλπίδα τῆς πρώτης ἡλικίας. Ἡ καμμένη ἢ Ἐλένη! Πεντέξη φορὲς γύρισε τὸ ξανθὸ τῆς κεφαλάκι νὰ μοῦ γελάση καὶ νὰ μοῦ πῆ «καλὸ βράδυ».

Ἄμα χάθηκ' ἐκείνη, πῆρα κ' ἐγὼ τὸ δρόμο.

Εἶχα φύγη στὴ ξενιτεία κ' ύστερ' ἀπὸ τρία χρόνια εἶχα γυρίσει ὀπίσω στὸ μικρὸ μου νησί. ἦταν χυνὸπωρος.

Μία μέρα πῆρα καὶ πάλι τὸν ἀγαπημένον δρόμο πού φέρνει στὸ «Παλιόκαστρο» γιὰ νὰ θυμηθῶ τὰ πρωτινά μου.

Κ' εἶδα πάλι πέρα,—τὰ λατίνια, οἱ ψαροπούλες, οἱ ψάθες καὶ τὰ μπρατσιεράκια μὲ τὰ κάτασπρα πανιὰ τους στὶς στεριὲς σιμά ἢ ἀνοϊχτά στὸ πέλαγος ν' ἀφίουν πίσω τους τῶνα νησιάκι καὶ νὰ πιάνουν τᾶλλο.

Μὰ κοντά μου, στὴν τριγύρω μου ξερὰ, εἶχε πιὰ μαραθῆ ὀλότελα ἀπὸ τοῦ κλοκαϊνοῦ ἡλίου τὴ ζίστη ἢ δροσοπράσινη ὡμορφιά, πού χαΐδευε τὰ βουνάκια τοῦ νησιῦ μὰς τὴν ἀνοϊξη.

Θλιμμένοι κοιτάζα ἀπάνωθι μου τὰ ταξειδιάρικα χελιδονάκια, πού λυπημέν' ἀφίαν τὶς ζεστές

θὰ προσφέρω θυσία, σ' ἓνα βωμὸ τοῦ Ἥλιου, πάνω στὴν κορφή τοῦ Τιμώλου· ὁ Θεὸς πρέπει νὰ βοηθήσει τὸ ἔργον».

I'

Ἦταν ἀκόμα νύχτα βαθεῖα, ὅταν ὁ Ἀπελλῆς ἰσηκώθηκε. Ὁ Αὐγερινὸς δὲν εἶχε βγεῖ ἀκόμα καὶ ἡ Πούλια ἔμεσουράνιζε. Οἱ δούλοι στὸν ἀντρώνα εἶχαν σηκωθεί καὶ κείνοι κ' ἐτοιμαζόνταν γιὰ τὴ θυσία· ὁ ἱερέας τοῦ Ἀπόλλωνα εἶχε κοιμηθεῖ στὸ σπῆτι τοῦ ζωγράφου· ἀποβραδὺς εἶχαν ἀγοραστεῖ τὰ ζῶα γιὰ τὴ θυσία, πού τὰ φόρτωναν τώρα σ' ἓνα ἀμάξι. Καὶ ἀφοῦ ὅλα εἶταν ἐτοίμα, σ' ἓνα δεύτερον ἀμάξι ἐκάθισαν οἱ δούλοι τὸ Διονυσόδωρο, καὶ μαζὺ τοῦ ἴμπησαν τέσσαροι σκλάβοι, δύο Ἕλληνες ἀπὸ τὴν Ὀλυθὸ, μεγάλοι, ὡμορφοί, ντυμένοι μὲ λευκὰ φορέματα, καὶ δύο ἄλλοι Σαρμάτες, μὲ γυναίκια στολὴ δυνατοὶ κ' ἐκείνοι καὶ μελαφόι. Σ' ἓνα τρίτον κάρρο εἶταν τὰ σύνεργα τῆς θυσίας καὶ αὐτοῦ ἀνέβηκε ὁ ἱερέας, καὶ σ' ἓνα τέταρτον πού ἦταν ζεμμένο μὲ τέσσερα μακεδονίτικα ἄτια ἴμπηκε μοναχὸς ὁ Ἀπελλῆς, μεγαλόπρεπος, ντυμένος μὲ τὴν πορφύρα μ' ἓνα χρυσὸ στεφάνι στὸ κεφάλι, μ' ἓνα χρυσὸ σκῆπτρον στὸ χέρι, μοιάζοντας ἔτσι τοῦ Δία τοῦ κοσμοκράτορα. Πολλοὶ σκλάβοι ἔκρατοῦσαν ἀναμμένα δαυλιὰ κ' ἐμελλαν ν' ἀκολουθήσουν πεζοί, ὅπως καὶ μερικὲς

φωλιές τοὺς γιὰ νὰ πᾶν σ' τοὺς ξένους τόπους, ὅπου τᾶφερνε ἡ σιδερίνια ἀνάγκη.

Πῆγα καὶ πάλι στὸ ρημοκλήσι τῆς ἀγίας Μαρίας.

Μὰ τί σύμπτωση! Βλέπω—τί θαρρεῖτε;—τὴν Ἐλένη μέσα στὸ μικρὸ ἐκκλησάκι ν' ἀνάβη τὰ καντήλια. Στέκω στὴν ἀνοϊχτὴ πόρτα καὶ ρίχνω μιά ματιά τριγύρω μου. Ἐαναθωρῶ τὶς πλάκες πού πάνω σ' αὐτὲς δῶ καὶ τρία χρόνια γονατισμένοι κ' οἱ δυὸ μὰς ταπεινὰ μπρὸς στὴν εἰκόνα τῆς Μεγαλόχαρης κάναμε τὸν ὄρκο τῆς ἀγάπης μὰς. Θυμοῦμαι τὴ στιγμή πού φιλήσαμε τὴν ἀγία εἰκόνα πρῶτα κ' ύστερα φιληθήκαμε.

Ἀξάφνου γυρίζει ἡ Ἐλένη καὶ μὲ θεωρεῖ. Παράξενον πὼς ὁ ξαφνικὸς ἔρχομὸς μου δὲν τῆς ἔκαμε τὴν παραμικρὴν ἐντύπωση. Ἐκείνη ἐφαινόταν βυθισμένη σὲ μιά σκέψη βαθεῖα σαν τὸν ὠκεανὸ.

Τὸ θαμπὸ φῶς τῶν καντηλιῶν κ' οἱ λίγες ἀχτίδες πού χῶθησαν ἀπὸ τὸ μονόφυλλο παραθυράκι μ' ἔκαναν νὰ ξεχωρίσω πάλι στὰ μεγάλα κείνα μάτια τῆς—ὦ! τὰ μάτια τῆς!—κᾶτι χοντρά δάκρυα.

—Τί τρίχει, Ἐλένη; τὴν ἀρώτησα. Γιατί κλαῖς;

—Εἶναι πέντε μέρες, καμμένη, πού ἀμόλαρε ἀπὸ τὴ Ρόδο μὲ τὸ τρεχαντῆρι του κι' ἀκόμα νὰ φανῆ... Ἄχ πὼς συλλογοῦμαι. Φοβοῦμαι μὴν τύχη—ἡ Μεγαλόχαρη νὰ μὲ βγάλῃ ψεύτισσα—κ' ἐπάθε τίποτα...

—Μὰ ποίός, Ἐλένη;
—Ὁ ἀντρας μου δά, ὁ Σταῦρος.

Καστελλόριζο.

MIX. I ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Στὴ φημερίδα «Deutsche Warte» τοῦ Βερολίνου, στὶς 10 τοῦ Ἀπρίλη 1905, (ε.ν.), δημοσίεψε ὁ καλὸς φίλος μὰς καὶ συνεργάτης τοῦ «Νουμα» κ. Alex. Steinmetz ἄρθρον πολὺ σημερινὸ γιὰ τὸ γλωσσικὸ μὰς ζήτημα. Στὸ ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ ὁ συνεργάτης μὰς ζωγραφίζει μὲ χτυπητὰ χρώματα τὸ πτωχόμαζον πού παθαίνει τὸ ἔθνος μὰς ἀπὸ τοὺς δασκάλους, καὶ μιλώντας γιὰ τὰ Βαγγελικά καὶ τὰ Ὁρσπειτικά δίνει τοὺς Γερμανοὺς ἀναγνώστες του νὰ καταλάβουν τί στενοκεφαλιά καὶ τί ἀφιλοπατρία μὰς ἔδρνει ἀφοῦ ἀγωνιζόμεστε νυχταμέρα νὰποχη-

ἄλλες σκλάβες. Μόνο ἡ Καμπάσπη δὲν ἦταν μαζὴ.

Ἡ συνοδεία ἐπῆρε τὸ δρόμον τοῦ Καύστριανοῦ κάμπου, πρὸς τὰ Ὑπαιπα, ὅπου τοὺς ἐξημέρωσε, καὶ ἔφτασε στὴν κορφή τοῦ Τιμώλου σαν εἴβαινε ὁ Ἥλιος. Ἀφοῦ ὁ ἱερέας ἐπρόσφερε τὴ συνειδησιμένη θυσία, καὶ ὁ Ἀπελλῆς ἐξέτασε εἴπειτα τὸ βουνο. Ἡ ράχη ἦταν στὴν κορφή τῆς στενόχωρῆς, ἐχυνόντου γλυκὰ ἀπὸ τὸ μέρος τῆς Ἐρεσος, μὰ ἦτον ἀπόγκρημη, ὀρθή, πρὸς τὴν Ἀσία, πέφτοντας σ' ἓνα βαθὺ φαράγγι, πού ἐσκιζε τὸ βουνο πατώκορρα, κρεββάτι καποιανοῦ ξεροπόταμου· οἱ πέτρες τοῦ γαιμοῦ ἦταν σουβλερές, κι' εἶχαν τὸ χρώμα τῆς σκούριας· ἓνα στενὸ στρατὶ πατημένο ἀπὸ τὰ γρίγιδα ἐτρογύριζε τὸ βράχο, καὶ τρογύρου ἰσηκονόνταν, φοβερίζοντας τὰστραποπέλεκα, ἄλλες κορφὲς ψηλότερες ἢ χαμηλότερες, ἀγριες, ρόκκινες καὶ κείνες, ἀκαρπες χωρὶς δέντρο καὶ χορτάρι. Ἄλλὰ ἀντίπερα ἀπὸ τὸ φαράγγι καὶ πολὺ σιμὰ στὴν κορφή τοῦ βουνοῦ, τόσο πού τὰ γρίγιδα ἔμπορῶσαν νὰ πηδήσουν τὸ βάραθρον, ἦταν ἓνα στενὸ σιάδι, ἢ κορφή χαμηλότερης ράχης. Ἀφοῦ ὁ Ἀπελλῆς ἔκαμε νὰ στήσουν τὸ μισοτελειωμένον πίνακα, τὸ θρόνον του κ' ἓνα σιαδί γιὰ τοῦ ἡλίου τὲς ἀχτίδες, κι' ἀφοῦ ἐτοίμαζαν τώρα μερικὸι σκλάβοι τὰ χρώματα.

Κι' ὁ ζωγράφος μὲ λυπημένο βλέφαρον ἐδιάταξε

νῶσουμε μὲ τὴν καθαρεύουσα μὰς τὸ λαὸ καὶ νὰν τὸνὲ ρῆζουμε σὲ πυκνότερον σκοτάδι ἀπὸ κείνον πού βρίσκεται σήμερα.

«Ὅλοι οἱ λαοὶ τῆς γῆς, γράφει πολὺ σωστὰ καὶ μὲ μεγάλο πόνο ὁ κ. Steinmetz στὸ ἄρθρον τοῦ, εἶναι σὲ θέση νὰ διαβάζουν τὴ «Νέα Διαθήκη» στὴ μητρική τους γλώσσα, καὶ μόνο ὁ Ἕλληνικὸς λαὸς μέσα σὲ ὅλα τὰ πολιτισμένα ἔθνη κάνει στὸ ζήτημα αὐτὸ ἔξαίρεση».

«Τί εἶναι τώρα αὐτὴ ἡ καθαρεύουσα;» ρωτᾷτε παρακάτου. «Δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ μιά τεχνητὴ γλώσσα κατωμένη ἀπὸ διάφορους Βυζαντινοὺς καὶ μεταβυζαντινοὺς σχολαστικοὺς, μιά γλώσσα πού μοναχὰ στὴ σύνταξη διαφέρει λίγο ἀπὸ τὴν ἀρχαία ἀττικὴ διάλεκτο, ἐνὼ οἱ λέξεις καὶ τὸ τυπικὸ τῆς εἶναι σχεδὸν καθαρὰ ἀρχαιοελληνικά. Κάθε ξένος πού ξέρει τὴν ἀρχαία Ἑλληνική μπορεῖ σὲ λίγο νὰ συνειθίσει νὰ διαβάζει Ἑλληνικὲς ἐφημερίδες κ' ἐπιστημονικά συγγράμματα γραμμένα, τὰ πὺ πολλὰ, σ' αὐτὴ τὴ γλώσσα. Ἡ μεγαλύτερη δυσκολία ἴσως εἶναι ὅτι πολλὲς ἀρχαῖες λέξεις ἔχουν πάρε ἄλλη σημασία στὴν καθαρεύουσα. Πὼς τώρα μιά τέτια ἀφύσικη καὶ τεχνητὴ γλώσσα πρέπει σῶναι καὶ καλὰ νὰ γίνε χτῆμα τοῦ Ἑλλ. λαοῦ, αὐτὸ μπορεῖ κι αὐτοὶ ἀκόμα οἱ ὀπαδοὶ τῆς καθαρεύουσας καλὰ καλὰ νὰ μὴν τὸ ξέρουν».

Ὁ κ. Steinmetz θὰ γράψει κι ἄλλα ἄρθρα γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ γιὰ τὴ σύγχρονη οἰκονομία μὰς στὴ «Deutsche Warte», γιατί εἶναι ταχτικὸς ἀνταποκριτὴς τῆς κ' ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν πατρίδα μὰς περισσότερο—τί νὰν τὸ κρύβουμε;—ἀπὸ πολλοὺς πατριώτες μὰς.

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΛΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

Ἄπὸ Πέμπτη σὲ Πέμπτη

Ὑπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὁ Θ. Π. Ντεληγιάννης

Σκοτωμοί.—Λεφκάδα 1, Βόνιτσα 1, Ἀθήνα 1, Πάτρα 1.

Δαβωμοί.—Ἀθήνα 11, Περαιᾶς 4, Ἐπαρχίης 6.

Κλεψές.—Ἀθήνα 16, Περαιᾶς 12, Ἐπαρχίης 14

τοὺς Ἕλληνες σκλάβους νὰ δέσουν τὸ Διονυσόδωρον πού ὡς τότε δὲν εἶχε βγάλει ἄγνα ἔχοντας ἀπόφαση νὰ τελειῶσει τὴ τυραγνισμένη ζῆση του, μὰ ἐκείνοι ἀρνηθῆκαν λέγοντας:—«Πὼς θὰ σκοτώσουμε ἓναν Ἕλληνα, ἓναν ὁμοεπίματό μὰς;»

Καὶ ὁ Ἀπελλῆς θιαμάζοντας εἶπε:—«Τὰ ἴδια λόγια ἐπρόσφεραν καὶ ὁ Ἡρακλῆς μὲ τὸν Ἑρμῆν, ὅταν ἐδενόντου ὁ Προμηθέας». Κ' ἐπρόστεσε ἀποφασισμένοι κοιτάζοντας τοὺς Σαρμάτες:—«Κρᾶτος, καὶ Βία, δέσετέ τον».

Ὁ Διονυσόδωρος ἐκοίταζε λυπημένος, ἀνήσυχος, ἀμίλητος, τοὺς Σαρμάτες πού τοῦ ἐφορῶσαν τὲς πῆδες στὰ χέρια καὶ στὰ πόδια, ἢ ὄψη του ἦταν ἀχνισμένη ἀπὸ τὰ χτεσινὰ μαρτύρια, τὴν ἀγρύπνια, τὸν κόπον τοῦ ταξειδιοῦ, τὴ θεωρία τοῦ θανάτου. Ἦταν δεμῖνος μ' ἄλλα σκοινιά καὶ δὲν ἤμπορε ν' ἀντισταθεῖ.

Ὁ Ἀπελλῆς ἐπῆγε κ' ἐκάθησε στὸ θρόνον τῆς τέχνης τοῦ στο ἀντικεῖνον βουνο, καὶ οἱ Σαρμάτες ἔλυσαν τὰ σκοινιά τοῦ Διονυσόδωρου, κρατώντας τον ἀπὸ τοὺς μακρυνούς ἄλυστους πού ἦταν κολλημένοι στὲς πῆδες, ἀναμείνοντας τὴ διαταγὴ τοῦ ζωγράφου. Καὶ τοῦτος, ἀφοῦ ἔρριξε τὸ βλέμμα στὴν τραγικὴ σκηνογραφία τοῦ βουνοῦ, πού ὀρθονόνταν ἀπέναντί του, κρούθοντας τὸν περσότερον οὐρανὸ, εἶπε:—«Κρᾶ-